Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U005026

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 02-09-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Новіченко Наталя Вікторівна
2. Natalia V. Novichenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 31-08-2026

Спеціальність за освітою: 081 Право

Місце роботи здобувача: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 0000000000

Місцезнаходження: 00000, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 16112

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.63, 10.63.01

Тема дисертації:

1. Правове регулювання гендерної рівності у трудових відносинах

2. Legal regulation of gender equality in labor relations

Реферат/анотація:

1. Дослідження присвячене правовому регулюванню гендерної рівності у трудових відносинах. Авторка відмічає формування ефективної системи правового регулювання трудових відносин як один з ключових напрямів забезпечення сталого розвитку держави і вважає, що функціонування даної системи має ґрунтуватися на засадах гендерної рівності та принципі заборони дискримінації. У дисертації досліджено категорію «гендер» і обґрунтовано, що на сучасному етапі розвитку науки поняття «гендер» і «стать» не є тотожними. Якщо стать характеризує біологічні особливості людини, то гендер відображає соціально сформовані ролі, моделі поведінки, діяльність та характерні ознаки, які суспільство пов'язує з відповідними групами осіб. Проаналізовано основні підходи до розуміння гендеру, історію становлення гендерних досліджень та еволюцію наукових поглядів щодо співвідношення біологічної статі й соціальної ролі особи. Встановлено, що розвиток гуманістичних цінностей та сучасних уявлень про права людини сприяв

поступовому відходу від виключно бінарного підходу до розуміння гендеру та формуванню ширших концепцій, які враховують різноманіття гендерних ідентичностей. У зв'язку з цим обґрунтовано необхідність переосмислення традиційних підходів до забезпечення гендерної рівності у сфері праці та формування правового регулювання, заснованого на принципах людської гідності, рівності, недискримінації та справедливості. Обґрунтовано, що ефективна реалізація принципу гендерної рівності повинна здійснюватися через поєднання єдності та диференціації правового регулювання праці, при цьому критерієм допустимості такої диференціації має бути виключно об'єктивна необхідність, а не належність особи до певної статі чи гендерної групи. У результаті дослідження сформульовано висновок про необхідність застосування інтерсекційного підходу під час формування трудового законодавства та державної політики зайнятості: поширення категорії гендерної рівності не лише на біологічних жінок і чоловіків, а й на трансгендерних, інтерсексп та небінарних осіб. Авторка наголошує, що аналіз наукових досліджень свідчить: питання гендерної рівності у трудових відносинах традиційно розглядається крізь призму категорії єдності та диференціації норм трудового права. Саме ця концепція дозволяє забезпечити юридичну та соціальну справедливість, встановлюючи загальні стандарти правового регулювання для всіх працівників і водночас враховуючи об'єктивні особливості окремих категорій осіб. Єдність гарантує мінімальний і однаковий для всіх рівень трудових прав, тоді як диференціація є інструментом урахування специфічних факторів, що впливають на реалізацію права на працю. Гендерна рівність у трудових відносинах не може зводитися виключно до формального зрівняння правового статусу жінок і чоловіків. Її зміст полягає у створенні таких правових механізмів, які забезпечують реальну можливість кожній особі реалізувати своє право на працю незалежно від статі чи гендерної ідентичності. Саме тому принцип єдності та диференціації норм трудового права є базисом для упровадження гендерної рівності. Наголошується, що гендерна проблематика не обмежується виключно питаннями забезпечення прав жінок. Практика ЄСПЛ підтверджує наявність випадків гендерної нерівності щодо чоловіків, зокрема у питаннях реалізації права на соціальні відпустки та виконання сімейних обов'язків. Також розглянуто складну, багаторівневу та динамічну систему правових засобів, принципів, гарантій та інституційних механізмів, спрямованих на забезпечення рівних можливостей усіх учасників трудових правовідносин незалежно від статі, гендерної ідентичності чи інших ознак, які можуть стати підставою для дискримінації. Встановлено, що визначальним елементом механізму забезпечення гендерної рівності у трудових відносинах є заборона дискримінації, яка має розглядатися не як самостійна правова категорія, а як один із засобів реалізації фундаментального принципу рівності. Особливе значення для розвитку механізму забезпечення гендерної рівності має практика ЄСПЛ, яка формує сучасні стандарти оцінки дискримінаційних практик у сфері праці та послідовно відмовляється від виправдань різного ставлення на підставі гендерних стереотипів. Встановлено, що забезпечення гендерної рівності у сфері праці залишається одним із ключових напрямів реалізації концепції гідної праці та принципу людської гідності. У підсумку обґрунтовано необхідність подальшої модернізації трудового законодавства України відповідно до сучасних міжнародних і європейських стандартів, розширення змісту поняття гендерної рівності за межі традиційної бінарної моделі та формування інклюзивної системи гарантій реалізації права на працю для кожної людини незалежно від статі, гендерної ідентичності чи особливостей статевого розвитку.

2. The study is devoted to the legal regulation of gender equality in labor relations. The author notes the formation of an effective system of legal regulation of labor relations as one of the key areas of ensuring sustainable development of the state and believes that the functioning of this system should be based on the principles of gender equality and the principle of prohibition of discrimination. The dissertation examines the category of "gender" and substantiates that at the current stage of development of science, the concepts of "gender" and "sex" are not identical. If sex characterizes the biological characteristics of a person, then gender reflects socially formed roles, behavioral patterns, activities and characteristic features that society associates with relevant groups of individuals. The main approaches to understanding gender, the history of the formation of gender studies and the evolution of scientific views on the relationship between biological sex and the social role of a person are analyzed. It is established that the development of humanistic values □□and modern ideas about human

rights contributed to the gradual departure from an exclusively binary approach to understanding gender and the formation of broader concepts that take into account the diversity of gender identities. In this regard, the need to rethink traditional approaches to ensuring gender equality in the workplace and the formation of legal regulation based on the principles of human dignity, equality, non-discrimination and justice is substantiated. It is substantiated that the effective implementation of the principle of gender equality should be carried out through a combination of unity and differentiation of legal regulation of labor, while the criterion for the admissibility of such differentiation should be exclusively objective necessity, and not a person's belonging to a certain sex or gender group. As a result of the study, a conclusion was formulated about the need to apply an intersectional approach when forming labor legislation and state employment policy: extending the category of gender equality not only to biological women and men, but also to transgender, intersex and non-binary persons. The author emphasizes that the analysis of scientific research shows that the issue of gender equality in labor relations is traditionally considered through the prism of the category of unity and differentiation of labor law norms. It is this concept that allows ensuring legal and social justice, establishing general standards of legal regulation for all employees and at the same time taking into account the objective characteristics of individual categories of persons. Unity guarantees a minimum and equal level of labor rights for all, while differentiation is a tool for taking into account specific factors that affect the realization of the right to work. Gender equality in labor relations cannot be reduced solely to the formal equalization of the legal status of women and men. Its content is to create such legal mechanisms that provide a real opportunity for each person to exercise their right to work regardless of gender or gender identity. That is why the principle of unity and differentiation of labor law norms is the basis for the implementation of gender equality. It is emphasized that gender issues are not limited exclusively to issues of ensuring women's rights. The practice of the ECHR confirms the presence of cases of gender inequality in relation to men, in particular in matters of exercising the right to social leave and fulfilling family responsibilities. It also considers a complex, multi-level and dynamic system of legal means, principles, guarantees and institutional mechanisms aimed at ensuring equal opportunities for all participants in labor relations regardless of gender, gender identity or other characteristics that may be grounds for discrimination. It has been established that the defining element of the mechanism for ensuring gender equality in labor relations is the prohibition of discrimination, which should be considered not as an independent legal category, but as one of the means of implementing the fundamental principle of equality. Of particular importance for the development of the mechanism for ensuring gender equality is the practice of the ECHR, which forms modern standards for assessing discriminatory practices in the labor sphere and consistently refuses to justify different treatment on the basis of gender stereotypes. As a result, the need for further modernization of the labor legislation of Ukraine in accordance with modern international and European standards, expanding the content of the concept of gender equality beyond the traditional binary model and forming an inclusive system of guarantees for the implementation of the right to work for every person regardless of gender, gender identity or sexual development characteristics is substantiated.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Новіченко Н.В. Єдність і диференціація норм трудового права та гендерна рівність у трудових відносинах: перспективи співіснування в майбутньому. Збірник наукових праць Харківського

національного педагогічного університету ім. Г.С.Сковороди «Право». 2022. Вип. 36. С. 95-104.

- Новіченко Н.В. Засоби правового захисту та правозастосування, що формують загальні рамки для однакового ставлення у сфері зайнятості та професійної діяльності та упереджують гендерну нерівність у трудових відносинах: європейські стандарти та українське законодавство. Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С.Сковороди «Право». Х. 2024. Вип. 39. С. 92-100.
- Новіченко Н.В. Реалізація права на працю жінками: гендерні проблемні аспекти. Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С.Сковороди «Право». Х. 2025. Вип. 41. С. 330-339.
- Новіченко Н.В. Актуальні проблеми гендерної рівності у трудових відносинах. Юридичний науковий електронний журнал. 2025. №2. С. 176-179.
- Новіченко Н. В. Рівність трудових прав громадян України, недопущення дискримінації у сфері праці: правові виклики сучасності. Правові виклики сучасності: матеріали круглого столу (20 грудня 2022 р.). Харків: Державний біотехнологічний університет, 2022. С. 165-167.
- Новіченко Н. В. Новели трудового законодавства щодо мобінгу і дискримінації: проблеми якісності правового регулювання. Актуальні проблеми приватного та публічного права : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 94-річчю з дня народження члена-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О. І. (31 березня 2023 року). Харків, 2023. С. 158-160.
- Новіченко Н. В. Окремі питання співвідношення заборони дискримінації та гендерної рівності у трудових відносинах. Права та основоположні свободи людини у контексті євроінтеграції України : матеріали круглого столу присвяченого Дню юриста, що проведений кафедрою цивільноправових дисциплін і трудового права імені професора О. І. Процевського та кафедрою державно-правових дисциплін, кримінального права і процесу факультету історії та права Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (4 жовтня 2023 року). Харків, 2023. С. 127-128.
- Новіченко Н. В. Генеза євроінтеграційного напряму врегулювання гендерної рівності у відносинах найманої праці в Україні. Сучасні тенденції забезпечення гендерного балансу в умовах євроінтеграції: збірник матеріалів інформаційно-просвітницького форуму. м. Кропивницький (17 березня 2023 р.). Кропивницький: ДонДУВС, 2023. С. 160-164
- Новіченко Н. В. Новели режиму воєнного стану, що регламентують робочий час і час відпочинку жінок та осіб із сімейними обов'язками. Aktualne problemy prawa prywatnego i publicznego: materiały VI Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Praktycznej poświęconej 95. rocznicy urodzin członka korespondenta Narodowej Akademii Nauk Prawnych Ukrainy, akademika Międzynarodowej Akademii Kadr, 10 Honorowego Naukowca Ukrainy, doktora hab. nauk prawnych, profesora O. Procewskiego, Łomża - Charków, 29 marca 2024 r: Aleksandra EnglerJakubiak, Olena Kovalenko, Piotr Jakubiak. Łomża: Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży, Rzeczpospolita Polska; Charków: Charkowski Narodowy Uniwersytet Pedagogiczny im. H. S. Skoworody, Ukraina. Wydawnictwo: MANS w Łomży - Charków: ChNUP im. H. S. Skoworody, 2024. С. 130-132.
- Новіченко Н. В. Окремі питання транспонування положень acquis ЄС щодо віктимізації - засобів захисту найманих працівників від звільнення чи іншого несприятливого ставлення роботодавця. Права та основоположні свободи людини у контексті євроінтеграції України : матеріали круглого столу присвяченого Дню юриста та 220-й річниці з дня заснування університету, що проведений кафедрою цивільноправових дисциплін і трудового права імені професора О. І. Процевського та кафедрою державно-правових дисциплін, кримінального права і процесу факультету історії та права Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (08 жовтня 2024 року). Харків, 2024. С. 104-106.
- Новіченко Н. В. Чи під силу людині змінити природні закони або який сенс дозволяти жінкам працювати на важких та шкідливих роботах? Актуальні проблеми трудового права та права соціального

забезпечення : тези доп. та наук. повідомл. учасників XIV Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 220-річчю Нац. юрид. ун-ту ім. Ярослава Мудрого. Харків (11 жовт. 2024 р.) / уклад. О. Г. Середа, О. М. Ярошенко, О. В. Соловйов; за ред. О. Г. Середи. Харків, 2024. С. 552-556.

- Новіченко Н. В. Щодо динаміки впровадження гендерної рівності у відносинах найманої праці як складової політики зайнятості в Україні у світлі євроінтеграції. Актуальні проблеми приватного та публічного права: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 96-річчю від дня народження члена-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, заслуженого діяча науки України, доктора юридичних наук, професора О. І. Процевського. (28 березня 2025 року). Харків / Наукова редакція: Головань Т., ГоцЯковлєва О., Коваленко О., Пономаренко О. : Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, Україна. Видавництво: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2025. С. 109-111.
- Новіченко Н. В. Гендерний вимір трудових відносин в Україні: сучасні виклики та європейські орієнтири. Актуальні проблеми приватного та публічного права: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 97-річчю від дня народження членакореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, заслуженого діяча науки України, доктора юридичних наук, професора О. І. Процевського. (27 березня 2026 року). Харків / Наукова редакція: Головань Т., Гоц-Яковлєва О., Коваленко О., Пономаренко О. : Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, Україна. Видавництво: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2026. С. 158-161.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гоц-Яковлєва Ольга Василівна

2. Olha V. Hots-Yakovlieva

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7217-7329

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Колєснік Тетяна Володимирівна

2. Tetiana V. Koliesnik

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9167-4072

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Донецький державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571423

Місцезнаходження: вул. Велика Перспективна, Кропивницький, Кропівницький р-н., 25000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Амелічева Лілія Петрівна

2. Liliia P. Amelicheva

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0526-5393

Додаткова інформація:

https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=list_works&hl=uk&hl=uk&user=esJLEN0AAAAJ; ResearcherID: GYV-4330-2022; https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=58918394700&origin=resultslist

Повне найменування юридичної особи: Донецький національний університет імені Василя Стуса

Код за ЄДРПОУ: 02070803

Місцезнаходження: вул. 600-річчя, Вінниця, Вінницький р-н., 21021, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Головань Тетяна Георгіївна

2. Tetiana H. Holovan

Кваліфікація: к. ю. н., доцент, 12.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2509-865X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пономаренко Оксана Михайлівна

2. Oksana M. Ponomarenko

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6394-1834

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Коваленко Олена Олександрівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Коваленко Олена Олександрівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Новолокін Антон Володимирович
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна